

દુનિયા જોવાનો રસ્તો

ગપ્પુની હવાઈ સફર

ગપ્પુ નાનકડો બહાદુર ઉંદર હતો. એક દિવસ તેણે જોયું કે બાળકો એક ગેસના મોટા ફુગ્ગાથી રમી રહ્યાં હતાં. ફુગ્ગો ઊંચે ઊડીને છતને અડી ગયો. ગપ્પુ રોમાંચિત હતો. તેને એક વિચાર આવ્યો. બીજા દિવસે જ્યારે બાળકો શાળાએ ગયાં ત્યારે ગપ્પુ ફુગ્ગાની દોરી પર ચડી ગયો. હવે તે પંખાના પાંખિયાંને ઉપરથી જોઈ શકતો હતો.

અરે આ પાંખિયાં પર તો ઘણી ધૂળ છે. નીચેથી તો તે કેટલાં ચોખ્ખાં દેખાય છે.

● નીચેથી દેખાતો પંખો દોરો.

ગપ્પુએ નીચે જોયું તો તે પથારી, ખુરશી, એક ટેબલ પર પુસ્તકો તથા બીજા ટેબલ પર બોટલ, જગ અને ફળ વગેરે જોઈ શક્યો. આ વસ્તુઓને ચિત્રમાં જુઓ.

મૂર્ખ ચિન્કી ચીઝ શોધી રહી હતી. પરંતુ તે જગ પર મૂકેલું ચીઝ જોઈ શકી નહીં.

જ્યારે તમે વસ્તુઓને જુદા સ્થળ અને અંતરથી જુઓ છો, ત્યારે કેવી જુદા આકારની દેખાય છે. આવી ઉચ્ચ કક્ષાની કલ્પના અને તેની જરૂરી ચર્ચા બાળકો દ્વારા થાય તે હેતુ છે. વાર્તાનું રમૂજપણું ઓછું થવું જોઈએ નહિં.

- શું તમે વિચારી શકશો, કે શા માટે ગપ્પુ જગ પર પડેલું ચીઝ જોઈ શકે છે પણ ચીંકી શા માટે જોઈ શકી નહીં ?

બરાબર ત્યારે જ જોરથી પવન આવ્યો જેથી કુગ્ગો રૂમની બહાર ધકેલાયો.

કુગ્ગો ઊંચે ઊડ્યો અને ગપ્પુ કુગ્ગા સાથે આકાશમાં જવા લાગ્યો. તેણે નીચે જોયું તો તે પોતાનું ઘર જોઈ શકતો હતો.

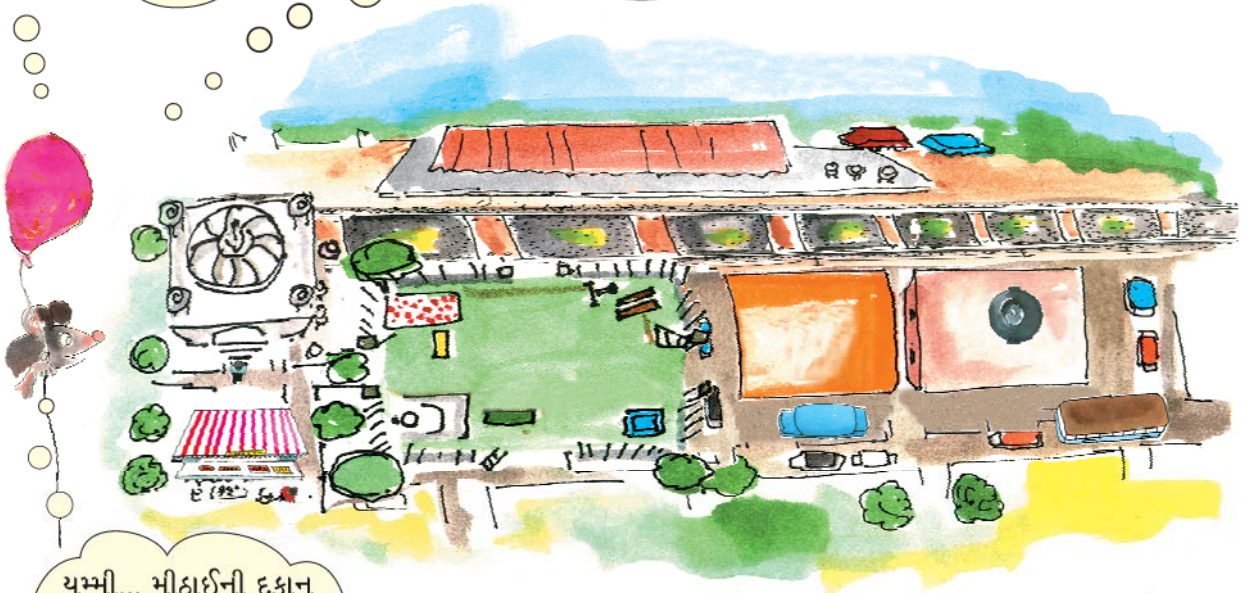
તે વધારે ઉપર પહોંચતાં તે પોતાના ઘરની આજુબાજુ બગીચો, ગુરૂદ્વારા, રેલવેલાઈન, મીઠાઈની દુકાન અને સુહાસિનીનાં ઘરની છત પર પાણીની ટાંકી જોઈ શકતો હતો.

જ્યારે હું મારા ઘર ફરતે દોડું છું ત્યારે તે ખૂબ મોટું લાગે છે, પણ અહીંથી ખૂબ નાનું ? આવું કેમ ?

રેલવેના પાટા પર પેલું કોણ છે ? તે પેલી જાડી મોન્ટી બિલાડી છે ? હા.. હા.. અહીંથી તો તે મોટા સફેદ ઉંદર જેવી દેખાય છે.

આ ગુરૂદ્વારા જ હોવું જોઈએ કે જ્યાં અમરજીત દરરોજ જાય છે.

યમ્મી... મીઠાઈની દુકાન અહીં છે તે તો મને ખબર જ ન હતી.

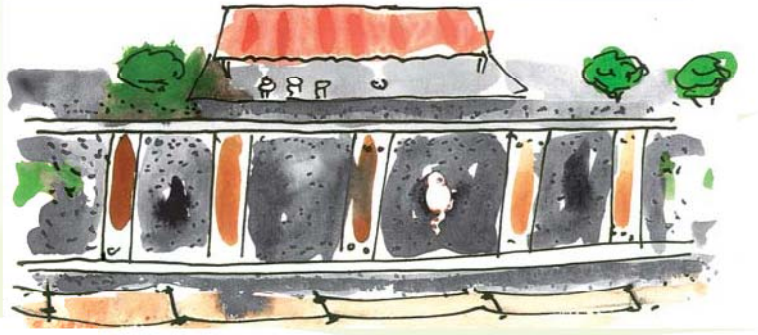
- તમારો વર્ગખંડ ઉપરથી કેવો દેખાય છે તેની કલ્પના કરો. તેને દોરીને તેમાં પાટલીઓ, બ્લૅક બોર્ડ, બારણાં, બારીઓ વગેરેને દર્શાવતી નિશાની કરો.

કુગ્ગો વધુ ને વધુ ઉપર જઈ રહ્યો હતો. ગપ્પુને નવાઈ લાગતી હતી કે દુનિયા તો કેટલી મોટી છે. હવે તે ઘણાં બધાં ઘર, શેરીઓ, રસ્તાઓ અને બસ જોઈ શકતો હતો.

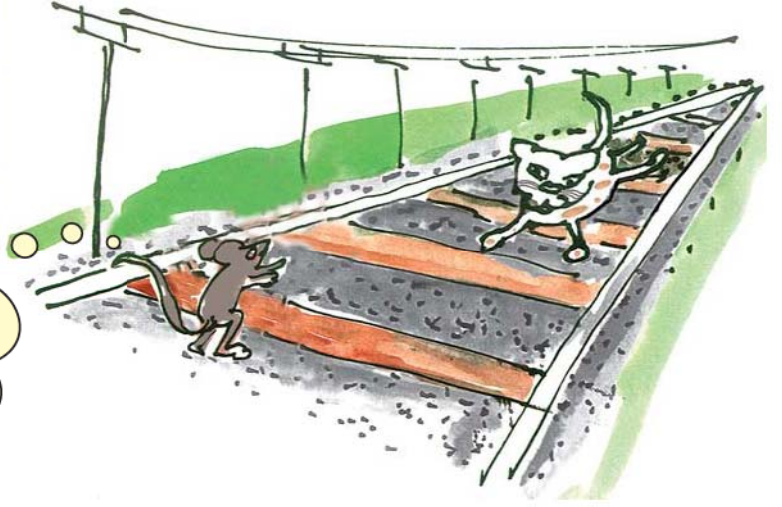
અચાનક, મોટો અવાજ થયો... ફટ ! કુગ્ગો ફૂટી ગયો અને નીચે... નીચે... આવવા લાગ્યો અને દરેક વસ્તુ મોટી - મોટી દેખાવા લાગી. ધડામ !... કરતો ગપ્પુ રેલવેના પાટા પર પડ્યો. તે અને બીજા ઉંદરો પોતાની પાછળ દોડી રહેલી ઘાતકી 'મોન્ટી'થી પોતાની જાતને બચાવવા રેલવેના પાટા પર દોડવા માંડ્યા.

જ્યારે ગપ્પુએ ઉપરથી રેલવેના પાટાને જોયા હતા ત્યારે તે આવા દેખાતા હતા-

પણ જ્યારે તે પાટા પર પડ્યો ત્યારે
રેલવેનાં પાટા આવા દેખાતા હતા.

અરે ! વસ્તુઓને જ્યારે
ઉપરથી અને બાજુમાંથી
જુઓ છો ત્યારે તે જુદા
પ્રકારની દેખાય છે.

- આ ચિત્ર જોઈને ચર્ચા કરો કે શા માટે વસ્તુઓ આ છેડેથી મોટી અને પહોળી જ્યારે સામેના છેડે વસ્તુ નાની અને સાંકડી દેખાય છે.

એક જ સ્થિતિના બે દેખાવોને સરખાવો

આ યોગા કરતી છોકરીની ઉપરથી દેખાતી સ્થિતિ છે.
નીચેનાં ચિત્રોમાંથી બાજુના ચિત્ર સાથે બંધબેસતું એક
જ ચિત્ર છે તે શોધો.

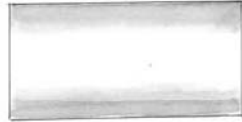
અહીં એક જ પ્રકારના વાડકાઓના જુદા-જુદા બે દૃશ્યો છે.

- કયા ચિત્રમાં વાડકાઓ ઊંધા છે ?
- જવાબ શોધવા માટે બાજુનો દેખાવ ચિત્ર ઉમાં જુઓ.

- બાજુનો દેખાવ અને ઉપરના દેખાવને જોડતી લાઈન બનાવો.
 - ભૂંગળું
 - ગરણી

- તમારા બૂટનો બાજુનો દેખાવ, સામેનો દેખાવ અને ઉપરનો દેખાવ દોરવા પ્રયત્ન કરો.

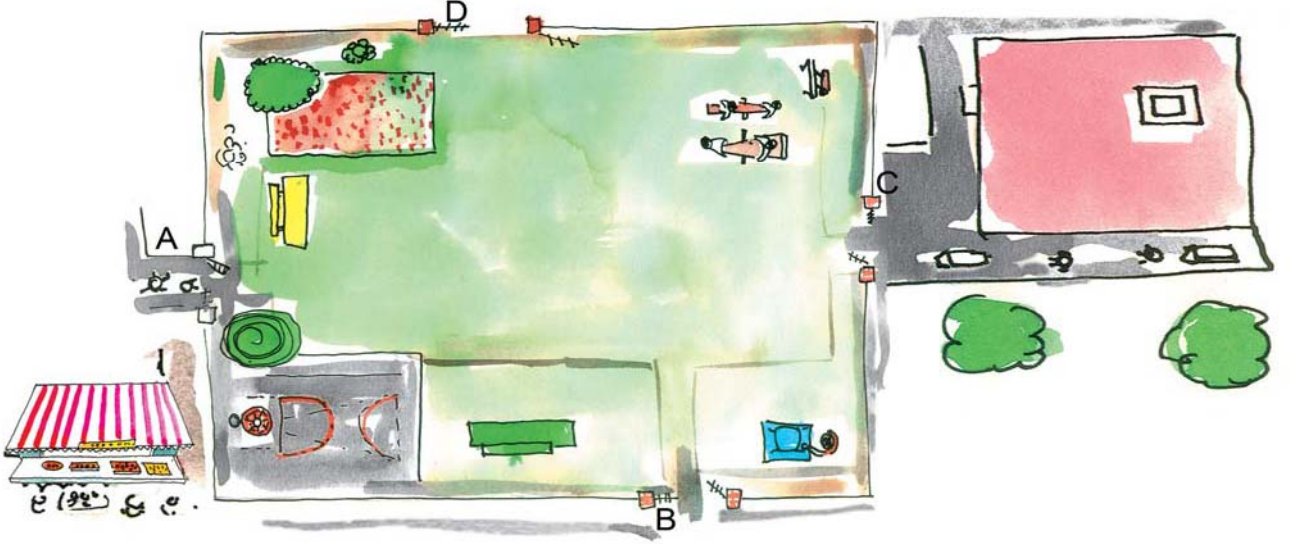
વસ્તુઓને જુદી-જુદી સ્થિતિ (બાજુ)એથી જોવી અને તેના વિવિધ આકારોની કલ્પના કરવી બાળકો માટે આનંદદાયક રહેશે. તે તેની અવકાશને લગતી સમજણને પણ વિકસાવશે.

ગપ્પુના ઘર પાછળનો બગીચો

તમને ગપ્પુના ઘર પાછળનો બગીચો યાદ છે ?

અહીં તે બગીચાનું મોટું ચિત્ર છે. તેને ધ્યાનથી જુઓ અને પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

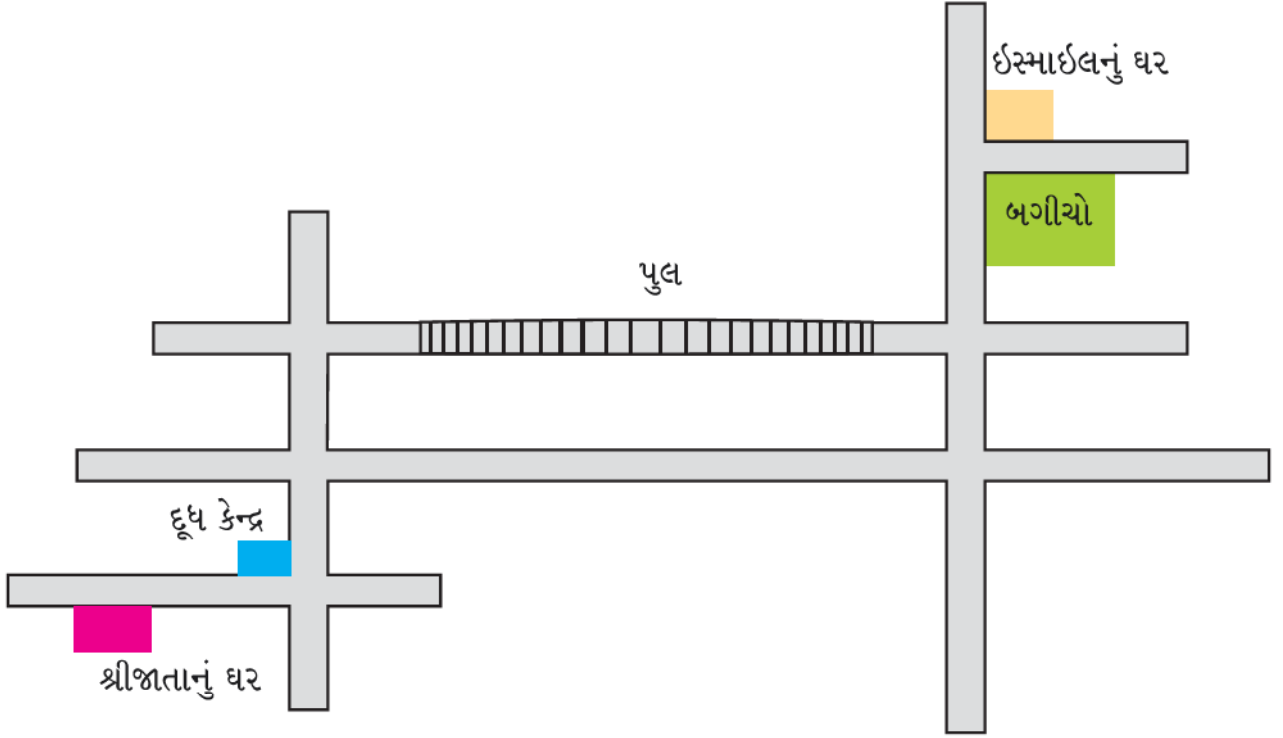
- મીઠાઈની દુકાનની નજીકના દરવાજા પર નિશાન કરો. A/B/C/D
- ગપ્પુના ઘરની નજીકનો દરવાજો કયો છે ?
- જો તમે B દરવાજાથી પ્રવેશો, તો લીલો બાંકડો તમારી કઈ તરફ હશે ? - ડાબી / જમણી / સામે
- જ્યારે સુહાસિની બગીચામાં પ્રવેશી ત્યારે ફૂલનો ક્યારો તેની જમણી તરફ હતો, તો તે કયા દરવાજાથી પ્રવેશી હશે ?
- જો તમે દરવાજા Cમાંથી પ્રવેશો, તો તમારી સૌથી નજીક શું હશે ?

૧. બાસ્કેટ બોલનું મેદાન
૨. ફૂલનો ક્યારો
૩. લીલો બાંકડો
૪. ચીયવો (સી-સો)

વિદ્યાર્થીઓ ડાબી/સામેની... વગેરે દિશાઓથી પરિચિત થાય, અવકાશીય સમજણની સાથે સાથે કોઈ ચોક્કસ સ્થિતિએ બદલાતી દિશાઓથી માહિતગાર થાય. કોઈ સ્થિતિએ અમુક વસ્તુ ડાબી તરફ છે, જ્યારે બીજી સ્થિતિએ તે જ વસ્તુ જમણી તરફ પણ છે. આ સંદર્ભે વર્ગખંડમાં વધારાની પ્રવૃત્તિ પ્રયોજો.

ઇસ્માઇલનું ઘર

ઇસ્માઇલે શ્રીજાતાને ફોન પર તેના ઘરથી પોતાના ઘરનો રસ્તો બતાવ્યો.
રસ્તાનો નકશો અહીં આપ્યો છે.

ઇસ્માઇલે શ્રીજાતાને આ મુજબ કહ્યું :

તારા ઘરેથી દૂધકેન્દ્ર પર પહોંચી જા અને પછી ડાબી બાજુ વળાંક લે. બીજા ચાર રસ્તેથી જમણી તરફ વળીને પુલ પરથી ચાલ, ત્યાર બાદ સીધી ચાલ અને પછી પહેલા જમણી બાજુ વળીને ૧૦૦ મીટર આવ્યા પછી તને બગીચો દેખાશે. બગીચો પૂર્ણ કર્યા પછી બાજુનો જે રસ્તો આવશે, તે બાજુના રસ્તા પર મારું ઘર પહેલું જ છે.

- ઇસ્માઇલ ક્યાંય ખોટું બોલ્યો છે ? તમે ભૂલ સુધારશો ?
- જો ઇસ્માઇલ દ્વારા બતાવેલ રસ્તા પર શ્રીજાતા ચાલે તો તે ક્યાં પહોંચે તે દર્શાવો.
- ઇસ્માઇલના ઘરેથી શ્રીજાતાના ઘરે જવાની દિશાઓ લખો.

ગિબ્લી અને મોટું ખોખું

ધોરણ - ૩ના 'ગણિત-ગમ્મત' પુસ્તકની ગિબ્લી કીડી યાદ છે ?

એક દિવસ ગિબ્લીએ પોતાના રસ્તામાં આ પ્રમાણે દેખાતું એક મોટું ખોખું જોયું.

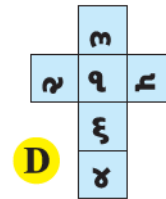
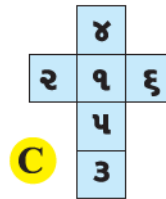
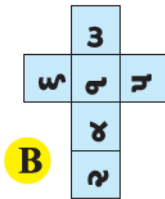
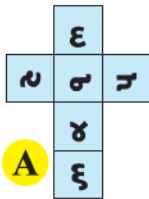
ગિબ્લી તેના ફરતે ચાલી અને ડાબી તરફ વળી. હવે તેણે મોટા ખોખાની બીજી સપાટી જોઈ.

ગિબ્લી મૂંઝાઈ. આ તે કેવું ખોખું તેણે કપ ઉપર ચડીને જોવાનો પ્રયત્ન કર્યો. ખોખું આવું દેખાતું હતું.

તમે અનુમાન કરી શકશો તે ખોખા જેવી વસ્તુ કઈ હતી ?

આ ખોખા પર વિરુદ્ધ દિશાના અંકોનો સરવાળો ૭ થવો જોઈએ.

- ૫ અંકની વિરુદ્ધ દિશામાં કયો અંક હશે ?
- ચિત્રના તળિયે કયો અંક હશે ?
- જો ગિબ્લી ૫ અંકથી ડાબી તરફ વળે તો કયો અંક જોઈ શકે ?
- જો તમે તે ખોખાને ખોલશો તો તે કેવું દેખાશે ? સાચું ચિત્ર શોધો.

પ્રયત્ન કરો

જાડા કાગળ પર આ મુજબનો આકાર દોરો. તેને કાપો અને જુદી-જુદી સપાટી પર જુદા-જુદા રંગ કરો. તમે આ ખોખાનો ઉપયોગ રમત રમવા માટે કરી શકશો.

